

Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія»

Кафедра соціології і гуманітарних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з НМРІ

Катерина МИХАЙЛЬОВА

”_30_” червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Соціологія управління»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 054 – Соціологія

Освітня програма «Соціально-психологічний супровід управління персоналом»

2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціологія управління» за спеціальністю 054 «Соціологія», освітня програма «Соціально-психологічний супровід управління персоналом» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Розробник: : канд. соціол. наук, доцент Зверко Тамара Василівна

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри соціології і гуманітарних дисциплін

Протокол від 02 червня 2025 року № 8

Завідувач кафедри соціології і гуманітарних дисциплін

Зверко Т.В.

Схвалено радою факультету «Соціальний менеджмент»

Протокол від 16 червня 2025 року № 5

Голова

Зверко Т.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни "Соціологія управління" – сформувати цілісне, системне уявлення про управління як соціальний процес, у ході якого відбувається взаємодія суспільних, групових, приватних інтересів. Вивчення дисципліни дозволить сформувати систему програмних компетентностей і результатів навчання: ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); ЗК06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності; СК 01. Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології; КСП 1. На основі соціологічних, психологічних, правових та інших знань здійснювати комплекс заходів щодо управління персоналом організації та організаційними процесами; КСП 2. Використовуючи закономірності соціальної взаємодії, приймати рішення у ситуаціях, що виникають у процесі професійної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни:

- визначити об'єкт і предмет соціології управління, її структуру і зміст;
- проаналізувати процеси виникнення, становлення і розвитку соціології управління як самостійної дисципліни;
- розглянути специфіку суб'єкта і об'єкта управління, управлінських відносин;
- розкрити зміст управлінських функцій з погляду їх соціальної значущості;
- вивчити специфіку розробки і застосування соціальних технологій у сфері управління;
- використовувати соціологічний підхід до аналізу процесу управління.

Мета і завдання навчальної дисципліни, її зміст спрямовані на формування наступних програмних результатів навчання завдяки застосуванню різних форм та методів навчання, оцінювання та контролю:

Очікувані результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання/ Засоби діагностики результатів навчання*
1. РН01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.	Проблемно-пошукові методи навчання. Дослідницький	Виконання індивідуальних завдань, що мають дослідницький, практико-орієнтований характер, для перевірки вмінь визначати соціологічні поняття і застосовувати їх у дослідницькій роботі, для пояснення практичних ситуацій.
2. РН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних завдань.	Загальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності	Виконання комплексних ситуаційних завдань для перевірки вмінь пояснювати різні аспекти професійної діяльності у сфері соціального управління; узагальнювати та зіставляти результати різних досліджень у контексті професійних завдань.

3. РН14. Розробляти і реалізовувати соціальні та міждисциплінарні проекти у сфері управління з урахуванням соціальних, економічних, правових, культурних та інших аспектів суспільного життя.	Проблемно-пошукові методи навчання. Метод проектів	Виконання індивідуальних/групових завдань (міні-проектів), що мають практико-орієнтований характер, для перевірки вмінь поетапного планування, реалізації запропонованого соціального проекту за комплексною проблемою.
4. РН15. Демонструвати навички індивідуальної та командної взаємодії у процесі вирішення фахових завдань.	Інтерактивні та практико-орієнтовані методи Моделювання ситуацій	Виконання ситуаційних завдань, завдань, проведення імітаційних тренінгів; презентація індивідуальних завдань, матеріалів для самостійного опрацювання з поставленого проблемного питання для пояснення практичних ситуацій з виконання командних ролей.
5. РН 19. Діагностувати наявні соціальні проблеми та наслідки їх проявів у соціальних групах.	Проблемно-аналітичний Діагностичний	Виконання практико-орієнтованих, проблемних завдань; кейс-аналізу для перевірки умінь діагностувати та аналізувати внутрішньо-організаційні проблеми

* Поточна діагностика результатів навчання здійснюється за допомогою наступних методів і форм роботи: виконання здобувачами практико-орієнтованих, проблемних, комплексних ситуативних завдань; кейс-аналізу, індивідуальних/групових міні-проектів; підготовка письмових та усних повідомлень; презентації результатів виконаних завдань;

- періодична діагностика здійснюється у формі виконання здобувачами тестових завдань та індивідуального завдання, що має науковий та творчий характер;

- підсумкова діагностика результатів навчання здійснюється у формі іспиту.

Обсяг у кредитах – 7/кредитів

Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять	
денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Рік підготовки:	
3-й	3-й
Семестр	
6-й	5,6-й
Лекції	
52	16
Практичні	
50	16
Лабораторні	
-	-
Самостійна робота	
72	148
Індивідуальні завдання	
30	30
Види підсумкового контролю	
Іспит	Іспит

Статус дисципліни – обов'язкова

Мова навчання: українська

Передумови для вивчення дисципліни: засвоєнню матеріалу з навчальної дисципліни «Соціологія управління» передують вивчення таких дисциплін, як: «Загальна соціологічна теорія», «Соціологія конфлікту», «Соціальна психологія».

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія та історія соціального управління

Тема 1. Історія управлінської соціальної думки

Ранні теорії управління. Соціально-філософські ідеї в роботах давньогрецьких і середньовічних мислителів. Соціально-політичні концепції управління в епоху Нового часу.

Соціально-економічні умови виділення управління як специфічного виду діяльності на великих промислових підприємствах США та Європи в кінці XIX століття. Концепція «наукового управління» Ф. Тейлора (1856–1915). Формування «класичної школи управління» в США та Європі (Ф. Гілберт, Г. Емерсон) – 90-і рр. XIX та поч. XX ст.

«Адміністративна школа управління». Внесок А. Файоля (1841–1925) у розвиток теорії управління. Функції і принципи управління за Файолем. Ідеальний тип адміністративного управління М. Вебера. Принципи ієрархії в управлінні, формальна організація управління за Вебером.

Емпіричні соціологічні дослідження неформальних відносин у галузі управління (П. Блау, Ч. Бернард, Е. Мейо, Р. Мертон). Теорія «людських відносин» Е. Мейо (1880–1949), Хоуторнські експерименти (1924–1932 рр.). Концепції мотивації (А. Маслоу, Д. Мак-Грегор) – 40–60 рр. XX ст. Структурно-функціональний аналіз процесу управління (Т. Парсонс та Р. Мертон) – 60–70 рр. XX ст.

Новітні управлінські концепції. Системний підхід в управлінні (Дж. Форрестор, Г. Саймон): протиріччя його застосування. Ситуативна теорія управління (Д. Вудворд, П. Лоуренс). Методологічна основа порівняльного підходу. Концепція пристосування форм і методів управління до досягнення мети фірми.

Сучасні тенденції в методології управління. Основні риси і соціальна спрямованість концепції «організаційного розвитку». Програмно-цільовий і комплексний підхід.

Новітні концепції соціального управління, їх реалізація в практиці управління. Нові підходи до організації процесу управління в сучасній Україні.

Тема 2. Соціологія управління як спеціальна соціологічна теорія

Поняття управління. Управління як специфічний соціальний феномен. Процес управління. Управлінська діяльність, її сутність.

Соціологія управління як галузь соціологічного знання. Предмет, об'єкт дослідження в соціології управління, проблематика і аспекти вивчення. Основні категорії в соціології управління. Управління і влада. Поняття лідерства, керівництва, підпорядкування. Співвідношення понять «управління», «менеджмент», «соціальне управління», «керівництво».

Мета і завдання управління. Соціальний аспект управління. Мета і завдання соціологічного вивчення процесу управління. Функції соціології управління.

Зв'язок соціології управління з галузевими соціологічними теоріями та іншими науками про управління. Специфіка соціологічного підходу до вивчення процесу управління.

Тема 3. Закони і принципи соціального управління

Специфіка соціального управління в суспільстві як є самокерованою соціальною системою. Поняття, сутність і призначення законів і принципів в управлінні. Взаємозв'язок законів, закономірностей і принципів соціального управління.

Об'єктивні закони соціального управління. Загальний закон соціального управління.

Закон «необхідної різноманітності», межі дії, що управляє. Поєднання цілеспрямованого управління і стихійної саморегуляції в суспільстві. Закон розділення гілок влади і суб'єктів управління. Закон системної форми організації управління. Закон саморозвитку системи управління.

Принципи соціального управління. Проблеми реалізації принципів управління в практичній діяльності. Нові принципи управління, їх сутність і зміст.

Поняття і сутність механізму управління, його структура. Економічна, організаційна, соціально-культурна компоненти в механізмі управління. Основні процедури в механізмі управління.

Змістовий модуль 2

Соціальне управління як система

Тема 4. Сутність, зміст, структурні елементи системи соціального управління

Поняття системи управління. Особливості соціальних систем і управління ними. Структура процесу управління, основні елементи. Діяльна структура управління. Суб'єкт і об'єкт в структурі соціального управління. Суб'єкт управління – підсистема, що управляє, носій управлінського впливу. Об'єкт управління – керована підсистема, на яку спрямовані всі види управлінської дії.

Типологія об'єктів управління. Структурний і функціональний об'єкт управління. Основні характеристики організації як об'єкту управління. Рівні управління за Т. Парсонсом: інституційний (стратегічне управління), управлінський (функціональне управління), технічний (операціональне управління).

Організаційна структура як характеристика системи управління – ступінь її впорядкованості. Сукупність рівнів і ланок управління. Порядок взаємодії між підрозділами. Зв'язки між ланками (горизонтальні, функціональні) і рівнями (вертикальні, лінійні). Лінійні, функціональні і змішані структури (лінійно-функціональні): переваги і недоліки. Характеристика дивізійних структур (відділових) управління. Принципи виділення дивізіонів. Проектні та матричні структури: специфіка та умови застосування

Тема 5. Керівник як суб'єкт управління: стилі і методи управління

Особливості діяльності менеджера, керівника. Характер і зміст діяльності суб'єкта управління. Основні вимоги до особистісних і професійних якостей керівника.

Співвідношення понять: керівник, менеджер, управляючий. Влада керівника, повноваження і функції. Форми влади. Зміст функцій управління, їх двоєдина природа. Соціальні функції керівника: орієнтація на справу і турбота про людей.

Поняття про форми і методи управління. Класифікація форм і методів управлінської дії. Сучасні наукові методи управління. Метод моделювання. Метод прогнозування. Метод експертних оцінок. Адміністративні, економічні та соціально-психологічні методи управління. Методичні прийоми виконання управлінських функцій.

Поняття і класифікація стилів управління. Ефективність і доцільність різних стилів управління. Вибір управлінських пріоритетів. Ситуативний підхід до оцінки стилів управління. Основні моделі управлінської взаємодії. Вплив стилю управлінської діяльності на ухвалення управлінського рішення. Методики діагностики стилю управління керівника.

Тема 6. Соціально-управлінські відносини: специфіка і зміст

Система управління як сукупність соціальних відносин. Сутність і типологія соціальних відносин. Соціальна залежність. Відносини влади, панування і підпорядкування. Типологія політичного панування за Вебером.

Управлінські відносини в системі соціальних відносин. Сутність і зміст основні принципи управлінських відносин. Діалектика об'єктивного і суб'єктивного в управлінських відносинах. Характер управлінських відносин. Соціальна спрямованість управлінських відносин.

Види управлінських відносин, їх зміст Типи управлінських відносин між суб'єктами управління: службові, функціональні, технічні, інформаційні, спеціалізовані, ієрархічні. Соціально-управлінські відносини між керівником і підлеглими: бюрократичні, патерналістські, фратерналістські, партнерські.

Закони формування і регулювання управлінських відносин.

Тема 7. Культура управління

Поняття культури управління, її елементи і підсистеми. Культура управлінської діяльності і професійна культура. Культура особистості керівника. Організаційна культура як фактор управлінської діяльності. Цінності і норми в системі управлінської діяльності. Вплив цінностей на стиль управління.

Відмінності аціональних культур у сфері управління: дистанція влади, індивідуалізм, гендерні відмінності, ставлення до ризику. Фактори, що впливають на культуру управління. Принципи організаційної культури. Взаємозв'язок культури організації і управління. Основні ознаки рівня культури управління.

Культура ділового спілкування. Особистісні та професійні якості в культурі ділового спілкування.

Змістовий модуль 3

Управління як вид соціальної діяльності

Тема 8. Прогнозування і планування в соціальному управлінні

Соціальне прогнозування як метод наукового пізнання. Завдання і практична цінність соціального прогнозування. Передбачення і соціальний прогноз як складові процесу прогнозування.

Функції соціального прогнозу. Види соціального прогнозування: пошукове і нормативне прогнозування. Етапи і методи прогнозування. Кількісні та якісні методи прогнозування. Вимоги до розробки прогнозу.

Соціальне планування в системі соціального управління. Відмінність і взаємозв'язок соціального планування і прогнозування. Форми і методи соціального планування Етапи розробки плану. Принципи планування Функції планування Тактичне і стратегічне планування

Соціальна програма: зміст і призначення. Соціальна проблема як об'єкт програмування. Форми і методи соціального програмування. Алгоритм соціального програмування.

Тема 9. Мотивація управлінської діяльності

Поняття мотивації і стимулювання в соціології. Співвідношення понять «мотив» – «стимул», «мотивація» – «стимулювання». Різні підходи до визначення понять «мотивація» і «стимулювання».

Мотиваційна структура особистості, її основні елементи: потреби, інтереси, цілі, цінності. Природа мотивації. Основні функції мотивів.

Трудова мотивація. Критерії і види мотивів. Класифікація мотивів. Ознаки мотивуючої організації праці.

Розвиток теорії мотивації: первинні концепції. Сучасні теорії мотивації: змістовні і процесуальні. Їх переваги й недоліки.

Мотивація управлінської діяльності керівника. Пріоритети управлінської поведінки.

Основні етапи формування базової трудової мотивації працівників. Види і методи стимулювання. Основні принципи стимулювання праці. Соціологічний підхід до трудового стимулювання.

Тема 10. Соціальний контроль та ефективність управління

Поняття і зміст соціального контролю. Способи здійснення соціального контролю: виховання і соціалізація, примус, відповідальність. Механізм і функції соціального контролю.

Види контролю в системі управління. Цілі, показники і критерії управління. Поняття та оцінка ефективності роботи підприємства і управлінської діяльності. Критерії і показники ефективності.

Результати управління (кінцеві і проміжні, прямі і непрямі). Комплексний підхід до оцінки результатів управління. Співвідношення економічної та соціальної ефективності управління.

Умови ефективності управління. Критерії загальної соціальної ефективності управління. Методи оцінки ефективності управління. Показники соціальної ефективності управління підприємством: плинність кадрів, рівень трудової дисципліни, надійність роботи персоналу, продуктивність праці тощо. Соціологічні методи в оцінці соціальної ефективності управління.

Змістовий модуль 4

Управління як соціальна технологія

Тема 11. Соціальні технології в управлінні. Технологія управлінського циклу

Поняття і види соціальних технологій в управлінні. Завдання соціальних технологій в управлінні. Спеціальні і прикладні соціальні технології. Макротехнології, мезатехнології, мікротехнології та технології самоорганізації. Поняття гуманітарної управлінської технології, її функції та елементи.

Технологія управлінського циклу. Поняття і характеристика управлінського циклу. Циклічність процесу управління. Абстрактна модель управлінського циклу. Алгоритм соціального управління. Особливості управлінського циклу в соціальній системі.

Основні етапи управлінського циклу: цільовий, описовий, приписовий, реалізаційний, ретроспективний. Інформаційний, логіко-розумовий, організаційний цикл в технології управління.

Етапи інформаційного циклу в процесі управління. Основні вимоги до інформаційного процесу управління. Поняття інформаційної управлінської системи. Новітні інформаційні технології в управлінні. Технічне забезпечення управлінських технологій та його значення в оптимізації процесу управління.

Тема 12. Технологія вироблення і реалізації управлінського рішення

Поняття і сутність управлінського рішення. Структура і технологія підготовки управлінського рішення. Класифікація управлінських рішень. Етапи вироблення та ухвалення управлінського рішення. Критерії вибору варіантів управлінського рішення.

Особливості процесу ухвалення управлінського рішення. Критерії ефективності управлінського рішення. Умови реалізації управлінського рішення. Об'єктивні (зовнішні) фактори ефективності управлінського рішення Суб'єктивні (внутрішні) фактори ефективності управлінського рішення. Мотиви ухвалення управлінського рішення Мотиваційні типи керівників.

Організація виконання управлінських завдань, нормування і коригування діяльності виконавців. Методи організації виконання управлінських рішень. Діяльність керівника в процесі виконання управлінських рішень. Контроль виконання управлінських рішень

Тема 13. Технологія управлінського консультування

Історія і практика управлінського консультування: вітчизняний і зарубіжний досвід Управлінське консультування як форма раціоналізації управління організацією.

Специфіка управлінського консультування. Цілі, функції, види і форми управлінського консультування. Принципи управлінського консультування. Етапи організації управлінського консультування. Основні методи консультування. Методи діагностики. Методи обробки та аналізу інформації. Методи визначення пріоритетів проблем в управлінському консультуванні. Методи розробки рішень. Оцінка ефективності управлінського консультування.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усьо- го	у тому числі					усьо- го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд.	с.р		л	п	лаб	інд.	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовний модуль 1. Теорія та історія соціального управління												
Тема 1. Історія управлінської соціальної думки	14	4	2	-		8	18	1	1	-		16
Тема 2. Соціологія управління як спеціальна соціологічна теорія	14	4	4	-		6	12	1	1	-		10
Тема 3. Закони та принципи соціального управління	14	4	4	-		6	12		2	-		10
Разом за змістовим модулем 1	42	12	10			20	42	2	4	-		36
Змістовний модуль 2. Соціальне управління як система												
Тема 4. Сутність, зміст, структурні елементи системи соціального управління	16	4	4	-		8	12	2	-	-		10
Тема 5. Керівник як суб'єкт управління: стилі та методи управління	16	4	4	-		8	12	1	2	-		9
Тема 6. Соціально-управлінські відносини: специфіка та зміст	14	4	4	-		6	12	2		-		10
Тема 7. Культура управління	14	4	4	-		6	12	-	2	-		10
Разом за змістовим модулем 2	60	16	16	-		28	48	5	4	-		39
Змістовний модуль 3. Управління як вид соціальної діяльності												
Тема 8. Прогнозування та планування в соціальному управлінні	14	4	4	-		6	12	2	-	-		10
Тема 9. Мотивація управлінської діяльності	14	4	4	-		6	14	1	2	-		11
Тема 10. Соціальний контроль та ефективність управління	12	4	4	-		4	18	2		-		16
Разом за змістовим модулем 3	40	12	12	-		16	44	5	2	-		37
Змістовний модуль 4. Управління як соціальна технологія												
Тема 11. Соціальні технології в управлінні. Технологія управлінського циклу	12	4	4	-		4	15	1	2	-		12
Тема 12. Технологія вироблення і реалізації управлінського рішення	12	4	4	-		4	16	2	2	-		12
Тема 13. Технологія управлінського консультування	14	4	4	-		6	15	1	2	-		12
Разом за змістовим модулем 4	38	12	12	-		14	46	4	6	-		36
ІНДЗ	30					30	30					30
<i>Усього годин</i>	210	52	50	-		108	210	16	16	-		178

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		ден/за оч
1	Тема 1. Історія управлінської соціальної думки - Основні ідеї теорії "наукового менеджменту". - Наукові відкриття у галузі промислової психології. - Внесок у розвиток соціології управління Е. Дюркгейма, В. Парето, М. Вебера. - Ситуативний і системний підхід в управлінні.	2/1
2	Тема 2. Соціологія управління як спеціальна соціологічна теорія - Сучасний стан теорії соціального управління. - Співвідношення теорії і практики в соціальному управлінні.	4/1
3	Тема 3. Закони та принципи соціального управління - Основні закони соціального управління. - Соціальні закономірності управління. - Принципи управління в плановій і ринковій економіці: порівняльний аналіз.	4/2
4	Тема 4. Сутність, зміст, структурні елементи системи соціального управління - Суспільство як єдність систем управління. - Соціальна структура і соціальні відносини як об'єкт соціального управління. - Управління соціальними процесами в суспільстві, трудовому колективі.	4/-
5	Тема 5. Керівник як суб'єкт управління: стилі та методи управління - Система вимог до діяльності керівника. - Аналіз різних концепцій особистості керівника. - Стилi управління. - Соціальний портрет сучасного керівника.	4/2
6	Тема 6. Соціально-управлінські відносини: специфіка та зміст - Управлінські відносини у вузькому і широкому змісті. - Місце управлінських відносин в системі соціальних відносин. - Взаємодія інтересів суб'єктів управлінських відносин. - Основні види управлінських відносин, їх взаємозв'язок.	4/-
7	Тема 7. Культура управління - Культура управлінської діяльності та професійна культура. - Культура особистості керівника. - Основні ознаки рівня культури управління. - Культура ділового спілкування.	4/2
8	Тема 8. Прогнозування та планування в соціальному управлінні - Кількісні та якісні методи соціального прогнозування. - Вимоги до розробки соціального прогнозу. - Форми та методи соціального планування. - Принципи соціального планування.	4/-
9	Тема 9. Мотивація управлінської діяльності - Співвідношення понять "мотивація" і "стимулювання". - Особливості трудової мотивації. - Вплив цінностей на мотивацію трудової діяльності.	4/2

	- Ознаки мотивуючої організації праці. - Пріоритети управлінської поведінки. - Основні етапи формування базової трудової мотивації працівників. - Основні принципи стимулювання праці.	
10	Тема 10. Соціальний контроль та ефективність управління - Процедура організаторської діяльності керівника. - Контроль виконання управлінського рішення. Функції контролю. - Поняття ефективності управління. - Соціальні аспекти ефективності управління. - Система критеріїв ефективності управління. - Оцінка ефективності управління: складнощі, методи.	4/-
11	Тема 11. Соціальні технології в управлінні. Технологія управлінського циклу - Поняття соціальної управлінської технології. - Рівні реалізації соціальних технологій в соціальному управлінні. - Основні стадії управлінського циклу.	4/2
12	Тема 12. Технологія вироблення і реалізації управлінського рішення - Поняття і види управлінських рішень. - Порівняльна характеристика рішень різних типів. - Процедура вироблення і управлінських рішень. - Зміст колективних і індивідуальних методів вироблення управлінських рішень.	4/2
13	Тема 13. Технологія управлінського консультування - Зміст консультаційної діяльності в управлінні. - Зовнішні і внутрішні консультанти в організації. - Процедура і методика управлінського консультування. - Принципи управлінського консультування.	4/2

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин ден-на/заоч.
1.	Історія управлінської соціальної думки - Складіть логічну схему розвитку основних концепцій в теорії управління. - Оформіть у вигляді таблиці порівняльну характеристику класичної школи управління і новітніх підходів до управління.	8/16
2.	Соціологія управління як спеціальна соціологічна теорія - Використовуючи навчальну і довідкову літературу, порівняйте поняття: • управління, керівництво, менеджмент; • керівник, менеджер. Визначте межі застосування даних понять. - Складіть схему, що відображає співвідношення цих понять.	6/10
3.	Закони та принципи соціального управління - Порівняйте систему принципів управління соціалістичним виробництвом і нові принципи управління. Чим обумовлені їх загальні положення і відмінності?	6/10
4.	Сутність, зміст, структурні елементи системи соціального управління	

	- Складіть логічну схему структури соціального управління, що розкриває взаємозв'язок суб'єкта і об'єкту, об'єктів соціального управління різних рівнів і видів діяльності. - Приведіть приклади функціонування різних організаційних структур управління. Якими чинниками визначається їх доцільність?	8/10
5.	Керівник як суб'єкт управління: стилі та методи управління - Зробіть огляд наукових публікацій за темою «Керівник як суб'єкт управління». Охарактеризуйте соціальні аспекти діяльності керівника. - Обґрунтуйте актуальність проблем визначення оптимального стилю управління. - На основі аналізу наукових публікацій охарактеризуйте сучасні методи формування ефективного стилю управління, використовувані в організаціях різних країн.	8/9
6.	Соціально-управлінські відносини: специфіка і зміст Складіть порівняльну характеристику типів управлінських відносин між керівником і підлеглими. - На приклад ієрархічної структури управління НУА розкрийте зміст соціально-управлінських відносин.	6/10
7.	Культура управління Розкрийте механізм впливу загальнокультурних та особистих цінностей керівника на стиль управління. - Розробіть систему показників рівня культури управлінської діяльності.	6/10
8.	Прогнозування та планування в соціальному управлінні Складіть логічну схему взаємозв'язку цілей, завдань, функцій і методів управління. - Представте процес управлінської діяльності як сукупність взаємопов'язаних функцій.	6/10
9.	Мотивація управлінської діяльності Складіть логічну схему мотиваційної структури, що розкриває взаємозв'язок її основних елементів. Зробіть порівняльну характеристику прямої і непрямої мотивації, виділивши для цього необхідні критерії. Порівняйте основні підходи до аналізу мотивації. Визначте їх переваги і недоліки. - Охарактеризуйте сучасні підходи і тенденції в практиці стимулювання праці в різних країнах.	6/11
10.	Соціальний контроль та ефективність управління - Розробіть систему соціальних критеріїв для оцінки ефективності діяльності декана факультету.	4/16
11.	Соціальні технології в управлінні. Технологія управлінського циклу - Складіть логічну схему співвідношення трьох основних циклів в технології управління: інформаційного, логіко-розумового, організаційного. - Охарактеризуйте значення і місце управлінського рішення в технології соціального управління. - Представте у вигляді схеми співвідношення управлінських циклів у процесі соціального управління.	4/12
12.	Технологія вироблення і реалізації управлінського рішення	4/12

	- Складіть порівняльну характеристику різних методів вироблення управлінських рішень. - Складіть систему чинників, які роблять вплив на рішення різних типів. - Охарактеризуйте соціальні аспекти і умови ефективності здійснення контролю в управлінні.	
13.	Технологія управлінського консультування - Охарактеризуйте основні проблеми сучасних організацій і методи їх , використовувани в управлінському консультуванні (за матеріалами наукових публікацій).	6/12
Разом		108/178

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (далі ІНДЗ) необхідне для систематизації, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни «Соціологія управління». ІНДЗ дозволяє здобувачам опанувати необхідні практичні навички вирішення конкретних практичних завдань, розвитку навичок самостійної роботи й оволодіння методикою ведення наукових досліджень, пов'язаних з темою ІНДЗ.

Метою виконання ІНДЗ є закріплення і поглиблення теоретичного матеріалу й практичних навичок з соціології управління, особливостей застосування теоретичних знань на практиці, при дослідженні актуальних проблем суспільства.

При виконанні ІНДЗ здобувач повинен продемонструвати знання у сфері науково-дослідної діяльності, вміння використовувати відповідні навички науково-дослідницької роботи (з огляду на поставлені соціологічні завдання), вміння творчого й оригінального вирішення актуальних завдань.

ІНДЗ здобувачі виконують самостійно протягом вивчення дисципліни «Соціологія управління» з проведенням консультацій з викладачем відповідно до графіка навчального процесу.

ІНДЗ передбачає наявність наступних елементів наукового дослідження:

- практична значущість;
- комплексний і системний підходи до вирішення поставленого завдання;
- використання сучасної дослідницької методології за темою індивідуального завдання;
- застосування творчого підходу й відбиття власного бачення вирішення поставленого завдання.

Практична значущість роботи полягає в обґрунтуванні реальності й доцільності її результатів для потреб індивіда і суспільства. Під реальністю розуміється також відбивання змістом роботи наявних протиріч, проблемних ситуацій, проблем, та визначення можливості використання результатів роботи на практиці.

Комплексний і системний підходи використовуються для розкриття кожної теми й полягають у тому, що предмет дослідження підлягає всебічному, багатогранному розгляду: основні теоретичні положення, практичні рішення й напрацювання, які стосуються центральної проблеми, аналіз існуючих проблем та протиріч, шляхи поліпшення проблемної ситуації, що склалася, й умови реалізації програм та планів щодо її вирішення чи досягнення певної соціальної, соціально-управлінської мети. При цьому необхідно дотримуватися взаємозв'язку, послідовності й логічності викладу.

Використання сучасної теоретичної бази та наукових розробок за конкретною темою необхідно для проведення аналізу й обґрунтування засобів поліпшення ряду аспектів предмета й об'єкта дослідження. Для цього обов'язково треба посилатися на результати сучасних вітчизняних й закордонних досліджень.

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань:

1. Закони і принципи соціального управління в практиці управлінської діяльності.
2. Керівник як соціальний суб'єкт в системі соціально-управлінських відносин.
3. Контроль як соціальна технологія в процесі управління.
4. Соціальні технології в процесі управління: особливості застосування.
5. Специфіка соціальних відносин в процесі управління: соціологічний аналіз.
6. Управління як вид професійної діяльності: соціальні аспекти.
7. Неформальні взаємостосунки і взаємодії в процесі управління.
8. Соціальне управління як система: теоретичні і практичні аспекти.
9. Ефективність соціального управління: соціологічні аспекти.
10. Сучасна управлінська культура: проблеми оцінки і формування.
11. Теорія і практика управління: основні вимоги до сучасного керівника.
12. Трудовий колектив як об'єкт і суб'єкт управління.
13. Роль керівника в сучасній організації: проблеми лідерства.
14. Управління і влада: соціологічний аналіз.
15. Соціоінженерна діяльність в соціальному управлінні.
16. Бюрократична модель організації М. Вебера і сучасні проблеми управління.
17. Соціальний портрет сучасного керівника.
18. Аналіз соціальної ефективності управлінських рішень.
19. Стили управління і методи вирішення соціально-трудових конфліктів.
20. Сучасні технології управління інноваційними процесами в організації.
21. Управління як інформаційний процес: соціологічний аналіз.
22. Реалізація функцій соціального управління в сучасному суспільстві.
23. Соціальні технології в розробці і реалізації управлінського рішення.
24. Управлінське консультування в організації: форми, методи і технології.
25. Соціологічні методи вивчення трудової мотивації.
26. Гуманітарні технології в практиці управління.
27. Оцінка ефективності управлінської діяльності.
28. Ділові ігри в управлінні: соціальний зміст і особливості використання.
29. Історія і практика управлінського консультування в Україні і за кордоном.
30. Соціальні і екологічні аспекти сучасного менеджменту.
31. Сучасні концепції управління: стан і перспективи розвитку.
32. Конфлікти в управлінні і управління конфліктами.
33. Проблема керованості в управлінні.
34. Маніпулювання як форма управління.
35. Соціальне середовище і соціальні чинники управління.
36. Розробка соціальних моделей, програм і технологій в соціальному управлінні: теоретичні і прикладні аспекти.
37. Відмінності національних культур управління: соціологічний аналіз.
38. Соціальне партнерство як феномен сучасних трудових відносин.
39. Нормативне регулювання і моделювання в соціальному управлінні.
40. Проблема відповідальності в соціальному управлінні.
41. Мотивація управлінської праці.
42. Співучасть в управлінні: переваги і обмеження.

7. Методи навчання

Лекції проводяться із впровадженням елементів загальнонаукових методів пізнання та дослідницької діяльності; проблемного (проблемно-аналітичного, проблемно-пошукового), практико-орієнтованого навчання, супроводжуються мультимедійними презентаціями.

- періодична діагностика здійснюється у формі виконання здобувачами тестових завдань та індивідуального завдання, що має науковий та творчий характер;

- підсумкова діагностика результатів навчання здійснюється у формі іспиту.

Під час семінарських занять використовуються методи кейс-аналізу, розв'язання практико-орієнтованих, проблемних, комплексних ситуаційних завдань; кейс-аналізу, презентації індивідуальних/групових міні-проектів; результатів виконаних індивідуальних завдань;

При організації самостійної роботи здобувачів перевага надається теоретичним та науково-дослідним роботам, виконанню індивідуальних завдань з подальшим публічним виступом у групі.

практико-орієнтованих, проблемних, комплексних ситуаційних завдань; кейс-аналізу, індивідуальних/групових міні-проектів; підготовка письмових та усних повідомлень за тематикою навчального курсу; презентації результатів виконаних завдань;

8. Методи контролю

Оцінювання знань здобувачів проводиться у вигляді **поточного контролю** та **оцінювання самостійної роботи** відповідно до навчального плану.

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється за такими формами:

а) *під час семінарських занять:*

- опитування з теоретичного матеріалу;
- оцінка виконання міні-проектів, ситуаційних і проблемних завдань під час заняття;
- оцінка виконання завдань для самостійної роботи;

б) *за результатами виконання завдань в межах самостійного опрацювання, а також індивідуальних завдань:*

- оцінка виконання завдань в межах самостійної роботи;
- презентація індивідуальних завдань;
- обговорення матеріалів для самостійного опрацювання з поставленого проблемного питання.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту.

9. Критерії оцінювання результатів навчання

Робота на семінарському занятті оцінюється максимально у 2 бали:

- по-перше, виходячи з того, чи проводив здобувач самостійну роботу для підготовки до цього заняття (опрацювання наукових та інших інформаційних джерел для підготовки повідомлень, групових проектів тощо);
- по-друге, виходячи з якості виконаної роботи;
- по-третє, за результатами участі у перебігу семінарського заняття (якість відповідей на поточні запитання викладача, активність у обговоренні тематичних повідомлень та результатів групових проектів тощо).

Здобувач отримує 2 бали, якщо він:

а) вільно оперує інформацією з декількох наукових та/або інформаційних джерел за відповідною темою та якісно презентує свої наукові/інформаційні здобутки у вигляді повідомлення та/або участі у презентації (захисті) групового проекту;

б) вільно оперує інформацією з декількох наукових та/або інформаційних джерел за відповідною темою, бере активну участь у різних формах роботи в ході заняття розгорнуто і обґрунтовано відповідав на поточні запитання викладача, бере активну участь у виконанні ситуаційних завдань та розв'язанні проблемних ситуацій;

Здобувач отримує 1 бал, якщо він:

не в повному обсязі виконав попередню самостійну роботу для підготовки до семінарського заняття, втім під час заняття проявляв максимальну активність, брав участь у дискусіях, розгорнуто і обґрунтовано відповідав на поточні запитання викладача, брав участь у виконанні ситуаційних завдань та розв'язанні проблемних ситуацій.

Здобувач отримує 0,5 бали, якщо він:

не виконував попередньої самостійної роботи для підготовки до семінарського заняття, не виявив достатньої активності в обговоренні проблемних питань, утім продемонстрував зацікавленість окремими блоками теми.

Індивідуальне завдання передбачає виконання здобувачем письмової роботи за конкретно обраною темою, яка має науковий характер і ґрунтується на аналізі інформації з декількох наукових джерел.

Індивідуальне завдання оцінюється максимально у 10 балів.

При виконанні завдання необхідно показати розуміння і знання основних теоретичних концепцій у сфері соціального управління, оперування основними категоріями, знання базових (загальних і спеціальних) методів і методологічних підходів до вивчення проблем в управлінській сфері. При написанні роботи бажано не тільки описувати інформацію, що міститься у спеціальній науковій та довідковій літературі, але надавати критичну оцінку її змісту, аналізувати і синтезувати ключові положення, робити власні висновки, в тому числі й ті, що мають рекомендаційних характер.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач за результатами поточного контролю, складає 70 .

Здобувач допускається до складання іспиту за умови отримання мінімальної кількості балів – 30, що забезпечує допуск до проходження підсумкового контролю..

Іспит відбувається в усній формі і передбачає відповіді на три проблемно орієнтовані запитання.

Здобувач отримує від 26 до 30 балів, якщо відповіді на запитання є самостійними, розгорнутими, віддзеркалюють власну думку. Здобувач вільно оперує понятійним апаратом, обґрунтовано відповідає на уточнювальні запитання екзаменатора (якщо такі виникають), впевнено демонструє навички критичного мислення і здатність використання отриманих знань на практиці.

Здобувач отримує від 21 до 25 балів, якщо відповіді на запитання є самостійними, розгорнутими, віддзеркалюють власну думку. Здобувач вільно оперує понятійним апаратом, утім проявляє невпевненість у відповідях на уточнювальні запитання екзаменатора (якщо такі виникають), невпевнено демонструє здатність використання отриманих знань на практиці та/або не демонструє навички критичного мислення.

Здобувач отримує від 16 до 20 балів, якщо відповіді на запитання є самостійними, достатньо розгорнутими, віддзеркалюють власну думку. Здобувач у цілому оперує понятійним апаратом і відповідає на уточнювальні запитання екзаменатора на достатньому рівні. Втім недостатньо демонструє (або не демонструє) здатність використання отриманих знань на практиці та/або навички критичного мислення.

Здобувач отримує від 11 до 15 балів, якщо відповіді на запитання є самостійними і достатньо розгорнутими, втім не віддзеркалюють власної думки. Здобувач у цілому оперує понятійним апаратом, утім невпевнено відповідає на уточнювальні запитання екзаменатора, слабо демонструє (або не демонструє) здатність використання отриманих знань на практиці та/або навички критичного мислення.

Здобувач не склав іспит, якщо він отримав менш ніж 11 балів, не дав жодної розгорнутої і обґрунтованої на достатньому рівні відповіді на питання екзаменаційного білета, не оперує понятійним апаратом, не відповідає або некоректно відповідає на уточнювальні запитання екзаменатора, не демонструє здатність використання отриманих знань на практиці та/або навички критичного мислення.

Загальний рейтинг здобувача за навчальною дисципліною визначається шляхом додавання балів, отриманих за результатами підсумкового контролю (складання іспиту), до балів, отриманих за результатами поточного контролю.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

№ п/п	Види робіт	Максимальна кількість балів за вид роботи	Кількість видів роботи	Загальна кількість балів
Основні види роботи				
1.	Робота на семінарському занятті	2	13	26
2.	Виконання тестових завдань	4	2	8
3.	Виконання індивідуального завдання (ІНДЗ)	10	1	10
4.	Виконання завдань в рамках самостійної роботи	2	13	26
5.	Складання іспиту	30	1	30
Всього				100

Поточне оцінювання														Іспит	Сума
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	ІНДЗ	30	100
4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	10		

10. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання	За чотирьохрівневою шкалою	За 100-бальною шкалою
Глибоке знання теоретичного матеріалу, основних підходів до аналізу управлінських процесів: розуміння їхньої сутності; сформованість на високому рівні вміння використовувати понятійний апарат соціології в різних сферах професійної діяльності; застосовувати отримані знання при виконанні практичних завдань, пов'язаних з управлінськими практиками: вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно пояснювати різні аспекти професійної діяльності у сфері соціального управління; узагальнювати та зіставляти результати різних досліджень у контексті професійних завдань; діагностувати та аналізувати внутрішньо-організаційні проблеми та наслідки їх прояву; розробляти і реалізовувати соціальні та міждисциплінарні проекти в сфері соціального управління з урахуванням різних аспектів суспільного життя; впевнено демонструвати навички індивідуальної та командної взаємодії, виконання командних ролей з урахуванням професійних завдань.	Відмінно	90–100

Достатньо високий рівень знання теоретичного матеріалу і сформованості здатності використовувати понятійний апарат соціології в різних сферах професійної діяльності; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань, включаючи аргументовані/або з несуттєвими неточностями відповіді на поставлені питання; уміння використовувати сучасні інструменти командної взаємодії; розробляти і реалізовувати соціальні та міждисциплінарні проєкти в сфері соціального управління з урахуванням різних аспектів суспільного життя; пояснювати різні аспекти професійної діяльності у сфері соціального управління; діагностувати внутрішньоорганізаційні проблеми; узагальнювати та зіставляти результати різних досліджень у контексті професійних завдань.	Добре	70–89
Задовільне знання теоретичного матеріалу, розуміння сутності управлінських процесів, недостатньо аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних завдань, у діагностиці внутрішньоорганізаційних проблем; недостатньо сформована здатність використовувати понятійний апарат соціології в різних сферах професійної діяльності, уміння використовувати сучасні інструменти командної взаємодії; розробляти і реалізовувати соціальні та міждисциплінарні проєкти в сфері соціального управління; обмежена здатність узагальнювати та зіставляти результати різних досліджень у контексті професійних завдань.	Задовільно	50–69
Фрагментарне знання навчального матеріалу, ключових засад, понятійного апарату з соціології управління. Не сформовано на відповідному рівні здатність аналізувати та пояснювати соціальні явища і процеси в контексті професійних завдань; діагностувати наявні внутрішньоорганізаційні проблеми; не виявлено вміння: розробляти і реалізовувати соціальні та міждисциплінарні проєкти у сфері управління, пояснювати різні аспекти професійної діяльності у сфері соціального управління, узагальнювати та зіставляти результати різних досліджень у контексті професійних завдань. З можливістю повторного складання іспиту.	Незадовільно	25–49
Низький рівень знання значної частини навчального матеріалу, проблем і категорій соціального управління. Несформованість ключових програмних компетентностей; неспроможність застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних завдань, пов'язаних із здатністю аналізувати та пояснювати соціальні явища і процеси в контексті професійних завдань, діагностувати внутрішньоорганізаційні проблеми; демонструвати навички командної взаємодії. З обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни.	Незадовільно	0–24

12. Рекомендовані літературні джерела

Основні

1. Хоронжий, А.Г. (2025). *Соціальне управління*. Львів : ПП "Магнолія 2006", 290 с.
2. Грузіна, І.А., Кінас, І.О. та ін. (2021). *Теорія управління: навчальний посібник*. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 138 с.

Додаткові

1. Антохов, А.А., Клевчик, Л.Л., Лусте, О.О. (2022). *Управління змінами*. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т. імені Юрія Федьковича.
2. (2023). *Менеджмент персоналу: підручник*. / за заг. ред. д. е. н., проф. В. Брича. Тернопіль : ЗУНУ, 640 с.
3. Мороз, В., Мороз, С. (2025). *Управління ризиками*. Львів : Новий світ — 2000. 142 с.
4. Пічик, К.В., Храпкіна, В.В. (2021). *Менеджмент*. Київ : Києво-Могилянська академія.
5. Осовська, Г.В., Осовський, О.А. (2024). *Менеджмент*. Київ : Кондор. 563 с.
6. Страпчук, І., Миколенко, О. та ін. (2025). *Менеджмент*. Вид. 2-ге переробл. і допов. Львів : «Новий Світ-2000». 356 с.
7. Bannikova, K., Mykhaylyova, K. (2024). Organizational culture as a tool for constructing the company's human capital in conditions of uncertainty. Book 1. Organizational culture: a theory useful for practical activity. Харків, 126 p
8. Bannikova K., Mykhaylyova K. (2025) Modern talent management technologies: corporate analysis of practices and innovative methods in different regions of the world. Periodicals of Engineering and Natural Sciences. V. 13(2). 459-472.

13. Інформаційні ресурси

1. Інститут соціології Національної академії наук України, (n.d.). Офіційний вебсайт [online]. Available at: <https://isnasu.org.ua/>.
2. Державна служба статистики України. (б.р.) *Статистичні матеріали*. Доступно за адресою: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Соціологічна асоціація України. (б.р.) *Офіційний вебсайт*. Доступно за адресою: <http://www.sau.kiev.ua/>.
4. *Соціологія. Електронна бібліотека підручників*. (б.р.) Доступно за адресою: <http://studentam.net/content/category/1/11/19/>.
5. Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. (б.р.) *Архів соціологічних даних*. Доступно за адресою: <http://www.uceps.com.ua/ukr/alt/sociology>.
6. Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія» (2025) *Положення про забезпечення академічної доброчесності*. Available at: https://nua.kharkov.ua/wp-content/uploads/2025/01/Polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist.pdf.
7. Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія» (2022) *Положення про заходи щодо запобігання академічному плагиату у наукових та навчальних роботах*. Available at: <https://nua.kharkov.ua/wp-content/uploads/2022/12/polozhennya-pro-zapobihannya-akademichnomu-plahiatu.pdf>.
8. Info Sapiens, (n.d.). Дослідницька агенція [online]. Available at: <https://www.sapiens.com.ua/>
9. Rating Group, (n.d.). Соціологічна група «Рейтинг» [online]. Available at: <https://www.ratinggroup.ua/>.
10. World Values Survey Association, (n.d.). World Values Survey [online]. Available at: <https://www.worldvaluessurvey.org/>.